

Гомон А. М.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Чернявська С. М.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Шокуров О. В.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

НЕОЛОГІЗМИ В УКРАЇНСЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Стаття присвячена дослідженню лексико-семантичних особливостей термінів-неологізмів, джерел їх походження та специфіки застосування у військово-науковому дискурсі. Встановлено, що лексико-семантична система форсовано реагує та віддзеркалює основні зміни, які мають прямий зв'язок із реаліями життя. Зазначене черговий раз свідчить про вплив екстралінгвальних факторів на динаміку словникового складу мови. Розкрито генезу становлення військової термінології в Україні, коротко охарактеризовано кожен із етапів. Подано авторську позицію відносно необхідності доповнення вже існуючої класифікації (за основу взято систему основних етапів розвитку військової термінології Яценко Я.). У вигляді схеми відображено напрямки взаємодії військової термінології із іншими галузями науки. Окреслено роль і значення стандартів НАТО у напрямку збагачення української військової терміносистеми. З'ясовано, що більшість з них орієнтовані на позначення зброї, амуніції чи технічного оснащення. Наголошено, що директиви, статuti, правила внутрішнього розпорядку регламентують життя та діяльність військ у різних умовах професійної діяльності та в ході проведення бойових дій. Для цього типу неологізмів властивий спокійний діловий стиль викладу, пряма вказівка на те, що необхідно робити, як і в якій послідовності, тим самим мінімізуючи будь-яку двозначність чи непорозуміння. Практична частина роботи полягає у виявленні та систематизації моделей творення військової термінології. Більш ґрунтовно досліджено проблематику термінологічних запозичень. Наведено приклади термінологічного донорства неологізмів із української мови в англійську, а також частовживаних аббревіатур, що є результатом популярного способу творення військових термінів в Україні та світі.

Ключові слова: неологізм, терміносистема, військова лексика, аббревіатура, акроніми, міжнародна комунікація.

Постановка проблеми. Стрімкі соціально-економічні, науково-технічні, політичні зміни знайшли відображення не лише у формуванні взаємовідносин у суспільстві, але й дали поштовх для нових напрямків наукових досліджень. Зокрема, це стосується пошуків у напрямку лінгвістики, вітчизняного термінознавства, що за своїм змістом є багатодисциплінарними науками, акумулюють в собі результати досліджень із різних напрямків, відповідно найбільш форсовано поповнюються актуальними досягненнями й відкриттями.

Систематичний розвиток і удосконалення військової техніки, широкий суспільний резонанс навколо військових загроз і прямих конфліктів, повномасштабне вторгнення Росії на територію суверенної і незалежної України, що сколихнуло всю світову спільноту, безумовно відобразилось

на зміні кон'юнктури розвитку саме військової термінології. Від специфічної системи лексичних засобів, які раніше використовувались лише у вузькому колі професійного спілкування, дана термінологія поетапно інтегрується у побутове спілкування, все більше прикладів її використання віднаходимо у публіцистичному та художньому жанрі. Власне такі процеси є цілком закономірними, адже мовлення – це реагент суспільства на збудники зовнішнього характеру.

Основна маса військової лексики, як і військова діяльність, регулюється статутами, інструкціями, внутрішніми документами, і за рахунок цього, забезпечується її уніфікація. Як усне, так і письмове військове мовлення характеризується великим ступенем термінологічної насиченості, саме тому виявлення та ідентифікація особливостей

військової термінології конкретної держави є надзвичайно важливим.

Стан досліджуваної проблеми. Окресленим колом наукових питань вже займалися такі дослідники як Гриценко С., яка говорить про особливу роль «мовного щита» у боротьбі із загарбниками, способу їх ідентифікації [3]. Опрацьовувати питання включення неологізмів військової термінології у вітчизняну лексику не можна без попереднього огляду історичних тенденцій щодо даного питання. Варто наголосити, що цей блок найбільш яскраво був описаний Яценко Н. В ході проведення нашого дослідження ми брали за основу подані автором основні етапи становлення та розвитку української військової термінології [8]. Струк І. В., Семигінівська Т. Г., Сітко А. В. опікувалися питаннями визначення адекватності перекладу військових термінів іноземного походження. За результатами аналізу україномовних інформаційних каналів та їх англійських версій встановлено, що передусім перекладачі вдаються до послідовного перекладу, де, обираючи між транскодуванням і запозиченим перекладом, надають перевагу останньому, адже перекодування часто створює одиниці, які не відображають зміст у мові перекладу [7]. Разом з тим, **метою** нашої роботи є дослідження лексико-семантичних особливостей термінів-неологізмів, джерел їх походження та специфіки застосування у військово-науковому дискурсі.

Методологія дослідження. В рамках наукових розвідок задля досягнення поставленої мети були використані як загальнонаукові, так і лінгвістичні методи. Зокрема, мова йде про метод спостереження, аналіз і синтез (застосовувався при обґрунтуванні теоретичних положень), зіставлення термінів-неолексем, описовий (для узагальнення і структурування фактичного матеріалу), прийоми компонентного і лінгвістичного (встановлення специфіки індивідуального слововживання військової термінології) аналізу, а також метод контекстуального аналізу, що дав змогу більш ґрунтовно дослідити змістовне навантаження та стилістичне призначення військових термінів-неологізмів в усній та письмовій комунікації.

Виклад основного матеріалу. Вітчизняна військова терміносистема із моменту здобуття Україною незалежності фактично розвивалася з урахуванням науково-технічних, освітніх, соціально-політичних чинників, котрі стояли у витоків творення та ідентифікації походження військової лексики. Відповідно, генеза становлення військової термінології характеризувалась як

еволюційно тривалий, злагоджений, консолідований процес, із певними історичними закономірностями. Так, у дослідженнях Яценко Н. визначено сім основних етапів розвитку української військової термінології [8, с. 74–79]. Початковий період припадає на часи розквіту Київської Русі та співпадає із часом включення термінологічної системи до словникового складу мови. У писемних пам'ятках XI–XIII ст. віднаходять одні із найперших термінолексем, більшою мірою пов'язані із позначенням амуніції для військових (*ремень, нарамьнища, прильбища, кожухь, сьвита, плащ, сорочка, панцирь, бадана*). Поняття були представлені у таких загальновідомих джерелах як «Слово о полку Ігоревім», «Повість минулих літ». В подальшому, дослідниця присвятить окрему монографію формуванню назв військового одягу в українській мові, аналізуючи їх в діахронному аспекті [9]. Другий етап в історичній ретроспективі співпадає із часом розквіту козацтва. Військові терміни, які активно використовувалися у XIV–XVII ст. фіксувалися у тематичних впорядкованих джерелах мовних одиниць, а саме «Синоніма славеноросская», «Лексикон словеноросский» П. Беринди, Літописах Величка, Самовидця (*карацень, наплечникь, шлемь, шишаць, прильбища, гелм, жупань, кунтуш*). В межах третього періоду ореол дослідження становлення військової термінології розширюється, адже військова справа досить активно розвивається і у межах Європи. З німецької та французької мов поступово в термінологічний обіг східнослов'янських мов входять такі концепти як *мундир, шарф, лампас, кокадра, штиблети* і т.д.

Перші кроки становлення власне української військової термінології (кін. XIX – поч. XX ст.) територіально відбуваються на Галичині. Це забезпечується за рахунок активної наукової діяльності профільних гуртків, а саме тогочасних військових організацій «Січ» та «Соколи», Наукового товариства імені Т. Шевченка, напівлегальних або в повній мірі незаконних військових гуртків. Вони продовжили роботу в напрямку систематизації і закріплення термінологічних запозичень, окремі військові поняття поступово вводили і з польської мови. Цінність роботи таких гуртків, на наш погляд, зводилась до включення та обґрунтування значення власне українських термінів (*черкеска, шаровари* та ін.), кодифікації джерел, перших спроб інтенсифікації розвитку вказаного термінологічного напрямку поза межами впливу російської мови. Зазначений процес на східно-українських землях почав відбуватися пізніше,

після 1917 р. Важливою історичною подією, яка віддзеркалилась на українській лінгвістиці, слугує затвердження П. Скоропадським похідної форми для козаків та старшин Української армії. Термінологія того часу акумульована у не менш видатних лексикографічних працях, таких як Словарь української мови під редакцією Грінченка Б., статут «Правильник піхотинців». В період українізації (1923–1932 рр.) створено значну кількість галузевих словників. Друком виходить «Практичний російсько-український словник для військових» С. та О. Якубських із 10 тис. закріплених термінів, військові категорії насичують словники політичної, технічної, природничої термінології, велика кількість акумулюється у словнику В. Підмогильного «Фразеологія ділової мови» (1927 р.). Це обумовлено тісним зв'язком військової лексики із іншими галузевими підсистемами.

За тим слідувало більше 50 років застою і гальмування розвитку української термінології, так як із приходом радянської влади та утворенням СРСР саме російська мова визнавалась як мова міжнаціонального спілкування. Власне українські терміни *однострій, спорядження, онуча, опаска, тільник, плащ-намет* замінені російськомовними відповідниками *уніформа, екіпіровка, портянка, пов'язка, тільняшка, плащ-палатка*, частина з яких по аналогії використовуються вже в часи незалежної України у військовому діловому мовленні і вважаються лексично прийнятними. Окрім тенденції до нівелювання традицій українського термінотворення яскраво прослідковувалась фрагментарність у творенні термінів в російській мові, зокрема чітко виражене на фоні виявлення інтернаціональних компонентів у національних відповідниках.

Активізація лексичної роботи у військовому середовищі на професійному рівні – сьомий етап – припадає на 1990-і рр. і відбувається по сьогоднішній час. Відродження традицій творення і вживання профільних термінів у наукових колах асоціюється із виходом «Словника військових термінів» Канцелярук Б. (1993), «Словника офіцера внутрішніх військ з військово-наукових питань» Шмакова О. (2005), «Нарисів з історії української військової термінології» Яремко Я. (2012). Російсько-українські систематизовані видання ще користуються на той час популярністю, проте відбувається поетапне заміщення і творення власне української військової термінології.

На нашу думку, дану класифікаційну систему слід доповнити останнім (восьмим) пунктом, закріпивши точку відліку починаючи із 2014 р. Зазначене пов'язуємо не лише із вторгненням Росії на територію України, але й зміною курсу держави в сторону вступу до НАТО, за правилами якої країна-аплікант має відповідати встановленим критеріям, а відповідно, виконати низку постановлених вимог за різними стандартами. Відсутність єдиного понятійного апарату – значна перепона до спрощеної інтеграції, яка частково усувається шляхом імплементації документів НАТО. Станом на січень 2023 року, затвердженими національними нормативно-правовими актами у даній сфері є:

– ВСТ 01.001.011 (01) «Військова стандартизація. Правила розроблення термінологічних військових стандартів»;

– ВСТ 01.052.008 – 2021 (01) «Безпека боєприпасів та вибухових речовин. Терміни та визначення, які використовуються в НАТО».

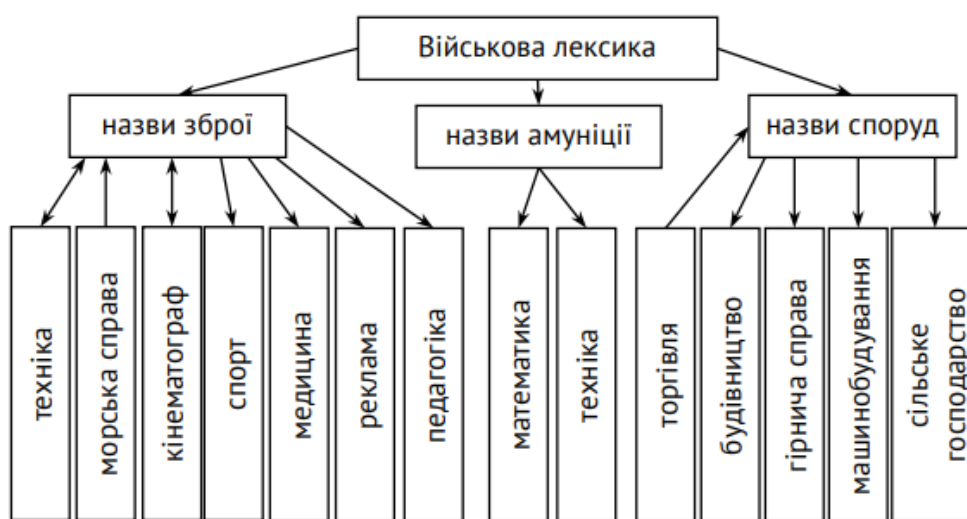

Рис. 1. Взаємодія військової термінології із іншими галузями науки [5, с. 134]

Більше того, кожен профільний військовий стандарт містить блок «визначення термінів», в якому наводиться не лише назва, але й коректне його трактування в межах встановленого документу. Із вказаного приходимо до висновку, що джерельна база військових неологізмів в українській мові стрімко поповнюється запозиченими іншомовними термінами англійської, французької, німецької мов. Термінологічну основу доповнюють неологізми із рекомендацій, директив, регламентів прийнятих країнами-членами НАТО, що відповідають поточному стану розвитку військової справи в державах. Більшість з них орієнтовані на позначення зброї, амуніції чи технічного оснащення (*убакс* – сорочка, призначена для носіння військовими; *норги* – військова кофта; *номекс* – водонепроникна та вогнетривка куртка, *кавер* – спеціальний чохол на каску військового; *байрактар* – ударний оперативно-тактичний безпілотний літальний апарат турецького виробництва; FGM-148 «*Джавелін*» – переносний протитанковий ракетний комплекс виробництва американських підприємств Raytheon та Lockheed Martin; *іскандер* – група російських ракетних комплексів оперативно-тактичного спрямування, *хаймарс* (M142 HIMARS) – американська реактивна система залпового вогню на колісному шасі; *дрон* – поняття, яке у військовій сфері ми також відносимо до категорії неологізмів, так як даний пристрій набуває значення виробу військового призначення, запрограмованого на виконання бойових задач, що несуть в собі потенційну небезпеку для людини, об'єктів інфраструктури та екології).

Звісно, питання щодо повної інтеграції наведених лексем до списку офіційної військової термінології можна поставити під сумнів, адже на даному етапі наукових досліджень вони баланують в статусі між жаргоном і терміном та з моменту їх введення в обіг пройшла відносно незначна кількість часу, що в свою чергу є також суттєвим показником. Інша ситуація із термінами-неологізмами, які є складовою частиною офіційно-ділового мовлення. Так, із процесом стандартизації у військово-термінологічний обіг почали входити офіційно визнані лексеми професійного спілкування у країнах-членах НАТО:

– *латинського* походження (*рекогноскування* – первісна розвідка, проведена власне командиром / офіцерами штабів, перед бойовими діями задля здобуття відомостей про противника);

– *грецького* походження (*криптофонія* – зашифрована телефонна розмова);

– *франкомовного* походження (*ар'єргард* – тилова охорона, *аванпост* – сторожове місце, *некомбанант* – особа, яка перебуває в зоні проведення бойових дій, проте не бере в ній участі на жодній із сторін);

– *англомовного* походження (*криптографічний захист*; *ударне командування*; *ленд-ліз* – процес надання США стратегічної сировини, боєприпасів, техніки, продовольства, матеріальної продукції для своїх союзників; *навчальні об'єднані спроможності* (англ. – offensive (counter-offensive) – злагодженість військового колективу, а також сукупність їхніх знань, навичок та професійних умінь, що є цінними при виконанні бойових завдань; *операційний дизайн* – базова концепція та загальна конструкція ведення військової операції; *театр* – в даному контексті термін використовується на позначення географічно окресленої території, за яку відповідає командувач). Значна кількість неологізмів даного походження слугує на позначення розробок у напрямку нових видів зброї: *орбітальна зброя*, *глобальна ракета*, *пускова споруда шахтного типу*, *касетні снаряди*; *СВЧ-зброя*, *лазерний далекомір*, *технічний засіб виявлення засідок*; *бомби-контейнери*.

Як помітно із вищенаведених прикладів, у військовій лексиці терміни-словосполучення (зокрема, неологізми) становлять, за нашими підрахунками, майже 70% від загальної кількості. Така тенденція, знову ж таки, обумовлена переважанням запозичених військових термінів над власне українськими. Відсутність власне українських термінів – це в певній мірі результат низького розвитку військової справи в Україні, яким тривалий час характеризувався стан підготовки і матеріально-технічного забезпечення. У термінознавстві кількість однокомпонентних понять (відповідників) домінувала за тих умов, аби на вітчизняному ринку продукувалися власне українська військова продукція.

Проблема запозичення завжди була однією з найсуперечливіших у лексикології. Одні спеціалісти бачать у загальноновживаних запозиченнях переважно «засмічення», «псування» мови, намагаються захистити національну мову від «чужого впливу»; прибічники навпаки наголошують, що запозичення розширює склад лексики, призводить до розгортання та вдосконалення ресурсів мови, яка запозичує конкретні терміни. Ми, в свою чергу, підходимо до даного питання більш прагматично і вважаємо процес запозичення природним і прийнятним в даному контексті, адже із обранням Україною курсу на вступ до НАТО потрібно бути

готовим до потреби належної мовленнєвої підготовки солдатів, сержантів, прапорщиків, офіцерів і т.д., що включає повне володіння і коректне оперування професійною термінологією. Без цього неможлива повна імплементація нормативно-правової бази, а у філологічному вимірі – призвести до зайвої ізоляції національної мови від світового лінгвістичного процесу. У складі термінів-словосполучень виділяються дво-, три- та чотирикомпонентні. Терміни утворені за такими моделями:

- 1) прикметник + іменник (*перегонкова дальність*);
- 2) іменник + іменник (*вал трансмісії*);
- 3) іменник + прикметник + іменник (*крок повітряного гвинта*);
- 4) прикметник + прикметник + іменник (*бортове радіоелектронне обладнання*);
- 5) прикметник + іменник + іменник (*бойовий радіус дії*);
- 6) іменник + іменник + іменник (*швидкість набору висоти*);
- 7) іменник + прийменник + прикметник + іменник (*вага з повним навантаженням*);
- 8) іменник + іменник + прикметник + іменник (*ручка управління циклічним кроком*);
- 9) прикметник + іменник + прикметник + іменник (*інфрачервона система переднього огляду*).

Незважаючи на стійкість термінологічних систем, особливо таких усталених як військова термінологія, необхідно усвідомлювати і сприймати той факт, що внаслідок мовленнєвих змін та невпинного збагачення її лексичного складу, в ході появи нових військових об'єктів/процесів, термінологія також проходить через невідворотні зміни. Деякі термінологічні лексичні одиниці виходять із вжитку (детермінологізація), інші переходять до категорії загальноновживаної лексики, а їх заміщують неологізми, які поповнюють терміносистему. Досить влучно на цей рахунок зауважено у спільній роботі Дем'яненко Б. Л. та Дем'яненко В. М.: «Потужним аргументом на користь використання різноманітних неологізмів військово-професійного характеру є той факт, що це стимулює творчість і рефлексію» [4, с. 183]. На даний час ми можемо сміливо говорити про так звану термінологічну міграцію у військовій сфері. Закордонні ЗМІ неодноразово використовують принципово нові поняття, породжені в ході перебігу воєнних дій на території України, створені на позначення військової техніки: *“manpads”* (*“man-portable air-defense systems”*), *“cluster munitions”*, *“MiG”*, *“switchblade drone”*, *“thermobaric bomb”*. Неологізмами в англійській мові наразі

є і наступні слова *“appeasement”*, *“cessation of hostilities”*, *“hedgehog”* (в значенні протитанкового загородження), *“humanitarian corridor”*. Фактично, в даному випадку саме україномовна лексика стала донором для творення англійської військової термінології ХХІ ст., що пройшла етап закріплення у побутовій комунікації й публіцистиці. Зазначена думка відображена і у зарубіжних новинних ресурсах, де вказано, що ці події повернули в лексичний обіг людства нетипові фрази, починаючи від геополітичних термінів і закінчуючи військовим жаргоном [10].

Військова термінологія відноситься до вузькоспеціалізованої класифікаційної групи, в меншій мірі зустрічаються загальнонаукові та міжгалузеві лексеми. На фоні інших дискурсів, вона суттєво виділяється за рахунок наявності змінно-стійких і стійких словосполучень, значної кількості військової номенклатури, широкої вживаності еліптичних та клішованих конструкцій, частоти застосування у мовленні власне військової та науково-технічної термінології. Даній категорії текстів буде властива «бідність» дієслівних форм, стисла манера викладу інформації. В межах однієї граматичної конструкції досить часто застосовуються пасивні і безособові форми, інфінітивні обороти, які власне і надають висловленню офіційний характер. Такі особливості зумовлені функціональним і змістовним навантаженням, притаманним для комунікації у військовій сфері: логічність побудови й структурна відмежованість однієї думки від іншої, точність і ясність подачі інформації (звітування), стислість, конкретність формулювань [1, с. 17].

Підтвердженням факту переходу військового неологізму до категорії усталених термінів є його практичне поширення і застосування у різних областях військової справи: звітах, регламентах, статутах, локальних і загальнодержавних нормативно-правових документах; у професійній комунікації конкретних військових частин, підрозділів, батальйонів тощо. За таких умов, військові терміни, репрезентовані у скороченій формі, зберігають свою функціональність: створюються належні умови для економії слів, відбувається заміна багатослівних понять більш конкретними. Абревіатури, що означають скорочену форму написаного слова чи фрази, є ще однією лексичною особливістю сучасного українського військового дискурсу, яка включає ініціалізми (скорочення, утворене з першої літери – ініціалу – кожного зі слів у терміні) та акроніми (аббревіатура, утворена за допомогою

складів). У випадку із термінами іншомовного походження, це знаходить своє відображення і на особливостях перекладу:

1. Переклад із відповідним скороченням: ППОС (процес планування та оцінки сил) – PARP (*Planning and Review Process*); РСЗВ (реактивна система залпового вогню) – MLRS (*Multiple Launch Rocket System*). В зазначеному прикладі еквівалент був вибрано з існуючого лексичного фонду української мови.

2. Переклад з відповідною повною формою слова або словосполучення: ПТПК – *Anti-Tank Missile System*; НАР – *AircraftLaunched Rocket*; ЗПК «Бук-М1» – *“Buk-M1” Surface-to-Air Missile System*; АРМ – *automated working places*; АСВ – *automated command and control system*.

3. Перекодування скорочень або акронімів: проект модернізації БТР-70 – *BTR-70 modernization project*; окуляри нічного бачення ОНБ – *night vision ONB goggles*; гвинтокрил Мі-8 МТВ – *Mi-8 MTV Helicopter* [2; 7, с. 32].

Слушно зауважено у сучасних наукових розвідках, що військова термінологія відрізняється від нейтрального словникового запасу як функціонально (спеціалізація в галузі військової справи) так і семантично (чіткість смислових меж, стилістична нейтральність, відсутність емоційного

забарвлення), а також – характерним прагнення до однозначності трактування [11, с. 3572]. Важливо пам'ятати, що військова термінологія позбавлена естетичного забарвлення, вона несе в собі чітке функціональне призначення, орієнтоване на досягнення поставлених військових цілей, забезпечення благополуччя населення, а отже в процесі практичного застосування допустимі похибки і відступи від загальноприйнятих мовних стандартів.

Висновки. Становлення та розвиток української військової системи транслює особливості окремих етапів еволюції української мови, має тісний зв'язок із специфікою військової справи, політичним і соціальним життям країни. Історичні, виробничо-технологічні та соціально-комунікативні аспекти є домінуючими позамовними чинниками, які щонайбільш потужно впливають на розвиток досліджуваних груп. З'ясовано, що левову частку військових неологізмів становлять терміни-словосполучення (дво-, три- та чотирикомпонентні). Проведений аналіз черговий раз підтверджує актуальність наукових розвідок у сфері вивчення військових неологізмів-термінів. Перспективи подальших лінгвістичних досліджень вбачаємо у виявленні особливостей застосування наукової термінології у сучасній публіцистиці.

Список літератури:

1. Байниєва К. Т., Султангубієва А. А., Солопов В. Й. Англоязычная военная терминология: проблемы перевода. *Вестник Атырауского университета имени Халела Досмухамедова*. 2020. № 57(2). С. 15–20.
2. Бхіндер Н. Лексичні особливості сучасного англomовного військового дискурсу. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*. 2021. № 45. С. 52–60.
3. Гриценко С. Мовні інновації російсько-української війни 2022 року. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. № 2(32). С. 9–13.
4. Дем'яненко Б. Л., Дем'яненко В. М. Російська військова агресія проти України 2014–2022 рр.: політичні та побутові неологізми називання агресора. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2022. № 9. С. 173–194
5. Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд): монографія. за ред. проф. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2016. 206 с.
6. Підготовка та застосовування військ (сил). Базові терміни та визначення, які використовуються в НАТО. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 134 с.
7. Струк І. В., Сітко А. В., Семигінівська Т. Г. Формування та переклад військової термінології у період активних воєнних дій на території України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 2 Ч. 2. С. 29–33.
8. Яценко Н. О. Основні етапи становлення української військової термінології. *Українська мова*. 2007. № 3. С. 74–79.
9. Яценко Н. О. Формування назв військового одягу в українській мові: Монографія. К., Інститут української мови: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2009. 179 с.
10. Chappell B. The war in Ukraine has reintroduced these words and phrases into our vocabulary. *Health-NewsFlorida*, march 2022. URL: <https://health.wusf.usf.edu/2022-03-21/the-war-in-ukraine-has-reintroduced-these-words-and-phrases-into-our-vocabulary> (дата звернення: 28.01.2023)
11. Musurmanova S. Differences in the british and american variants of military terms. *Journal of Positive School Psychology* 2022. № 6. P. 3572–3582.

Homon A. M., Cherniavska S. M., Shokurov O. V. NEOLOGISMS IN UKRAINIAN MILITARY TERMINOLOGY: LEXICO-SEMANTIC FEATURES

The article is devoted to the study of the lexical-semantic features of neologism terms, the sources of their origin and the specifics of their use in the military-scientific discourse. It was established that the lexical-semantic system forcibly reacts and reflects the main changes that have a direct connection with the realities of life. This once again indicates the influence of extralingual factors on the dynamics of the vocabulary of the language. The genesis of the formation of military terminology in Ukraine is revealed, and each of the stages is briefly described. The author's position is presented regarding the need to supplement the already existing classification (the system of the main stages of the development of military terminology Yatsenko Y. is taken as a basis). In the form of a scheme, the directions of interaction of military terminology with other branches of science are reflected. The role and significance of NATO standards in the direction of enriching the Ukrainian military terminology system are outlined. It was found that most of them are focused on the designation of weapons, ammunition or technical equipment. It is emphasized that directives, statutes, rules of internal procedure regulate the life and activities of troops in various conditions of professional life and during hostilities. This type of neologism is characterized by a calm business style of presentation, a direct indication of what needs to be done, how and in what sequence, thereby minimizing any ambiguity or misunderstanding. The practical part of the work consists in identifying and systematizing models of creating military terminology. The problem of terminological borrowings is more thoroughly investigated. Examples of the terminological donation of neologisms from the Ukrainian language into English, as well as frequently used abbreviations, are given, which is the result of a popular way of creating military terms in Ukraine and the world.

Key words: *neologism, terminology, military vocabulary, abbreviation, acronyms, international communication.*